

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

A bíróság szerint is visszaélt erőfölényével a MÁV

Első fokon pert nyert a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) a Magyar Államvasutak Zrt. ellen. A Fővárosi Bíróság ugyanis lényegében helybenhagyta a versenyhatóság döntését, amelyben erőfölénnyel való visszaélés miatt elmarasztalta a vasúttársaságot. A bíróság szerint azonban nem minősült erőfölénnyel való visszaélésnek, hogy a MÁV a 2005. évre szóló pályahasználati szerződés megkötésének előfeltételeként bankgaranciát kért, így a versenyjogsértésért kirótt bírságot 700 millió forintra csökkentette.

Magyarország európai uniós csatlakozásával egyidőben megvalósult vasúti piacnyitásnak köszönhetően a vasúti teher- és személyszállításban megnyílt a lehetőség új társaságok piacra lépésére. A saját hálózattal nem rendelkező új vasúttársaságok működéséhez szükséges vasúti pálya és más pályatartozékok használatához a MÁV ZRt.-nek diszkriminációmentes hozzáférést kell biztosítania. Már 2004 folyamán négy magán vasúttársaság is megjelent a hazai piacon, s a vasúti árufuvarozásba kívánt bekapcsolódni. Az új piaci szereplők részéről hamarosan több olyan jelzés is érkezett a GVH-hoz, amelyek a MÁV ZRt. pályahasználati szerződéskötési gyakorlatát és a pályához való hozzáférés körülményeit kifogásolták.

A GVH 2005. február 9-én indított eljárást annak vizsgálatára, hogy az állami vasút pályahasználati szerződésében foglalt egyes pénzügyi feltételek akadályozhatják-e a szerződéskötésre kötelezett versenytárs vasutak piacra lépését és működését. A GVH szerint versenyjogilag indokolatlannak minősült, ezáltal alkalmas volt a magánvasutak piacra lépésének nehezítésére, hogy a MÁV ZRt. Pályavasúti Üzletága az országos közforgalmú vasúthálózat használatához szükséges pályahasználati szerződések megkötése során biztosítékként valamennyi magánvasúttól egységesen az éves pályahasználati díj 2,5 hónapra eső részének megfelelő összegű, feltétel nélküli bankgaranciát kért.

Hasonló hatással volt a piacra a MÁV ZRt. azon magatartása, amelyet a magánvasutak egyes konkrét - de nem az országos közforgalmú hálózathoz tartozó - pályaszakaszokhoz (elsősorban ipar- és rakodóvágányokhoz) történő hozzáférési igényeinek teljesítése során tanúsított, s amelyre külön szabályozás nem vonatkozott. A MÁV ZRt. tulajdonában vagy kezelésében lévő iparvágányok működtetését a MÁV Árufuvarozási Üzletága látta el, amely egyben a magánvasutak fő versenytársának számított. Ennek következtében a MÁV egyik üzletága olyan - visszaélésre alkalmas - helyzetbe kerülhetett, hogy jórészt tőle függött a hozzáférési kérelmek érdemi elbírálása, a hozzáférések biztosítása. A társaság számos esetben ténylegesen megakadályozta, illetve nehezítette azt, hogy a magánvasutak az iparvágányokkal rendelkező fuvaroztató cégeknek szállítási feladatokat teljesítsenek.

Ugyancsak a piacralépést nehezítő magatartásnak minősült a MÁV ZRt. részéről az, hogy a piacnyitást megelőzően, illetve közvetlenül azt követően négy, kiemelt jelentőségű fuvaroztató céggel több évre szóló, kizárólagos szállítási keretmegállapodást kötött. Ezen cégek (a MOL, a BorsodChem, a Mátrai Erőmű és a Magyar Alumínium Rt.) a megállapodás hatálya alatt akkor sem fordulhattak a magánvasutakhoz, ha azok a MÁV ZRt.-nél lényegesen kedvezőbb feltételeket tudtak volna kínálni.

A GVH végül 2006 júliusában a MÁV ZRt.-t egymilliárd forint versenyfelügyeleti bírság megfizetésére kötelezte. A kiszabott bírság a MÁV ZRt. Árufuvarozási Üzletágának méretével, a jogsértés súlyával és időtartamával arányosan került megállapításra. A bírság mértéke kifejezi, hogy a GVH az állam által elhatározott piacnyitást akadályozó vállalkozói magatartásokat szigorúan ítéli meg. A MÁV ZRt. által elkövetett versenyjogsértések különösen érzékeny helyzetben és időszakban érintették hátrányosan az újonnan piacralépni szándékozó magánvasutakat, kockáztatva ezzel a piacnyitás sikerességét. A piacnyitást követő időszakban a korábban monopolhelyzetet élvező céget fokozott versenyjogi felelősség terheli, ha magatartásával indokolatlanul és jogszerűtlenül korlátozza, nehezíti az újonnan megjelenő vállalkozások üzleti lehetőségeit.

A bírság kiszabásakor a GVH figyelembe vette azt is, hogy a MÁV ZRt. 2006 májusától vállalta, hogy önként tartózkodik a kizárólagos szerződéses kikötések érvényesítésétől. Enyhítő körülménynek bizonyult még, hogy időközben a MÁV ZRt. olyan belső szervezeti változásokat eszközölt, amelyek révén elkerülhető a hálózathoz való hozzáférés megnehezítése, mivel az önálló gazdasági társaságba szervezett MÁV Cargo ZRt. már nem rendelkezik iparvágányok tulajdon-, vagy kezelési jogával.

A GVH döntése után a MÁV a Fővárosi Bírósághoz fordult jogorvoslatért. A bíróság január 11-én hozott döntésében alapjaiban helyben hagyta a versenyhatóság határozatát. Csupán a határozat azon részét nem tartotta megalapozottnak, mely szerint erőfölénnyel való visszaélésnek minősülne az, hogy a MÁV a 2005. évre szóló pályahasználati szerződés megkötésének előfeltételeként bankgarancia nyújtását írta elő. A bíróság elfogadta a MÁV által előterjesztett érvelést, és megállapította, hogy a bankgarancia előírása jogszerű volt, így a GVH által eredetileg kiszabott 1 milliárd forintos bírságot 700 millió forintra csökkentette.

Az ügy hivatali nyilvántartási száma: **Vj-22/2005.**

Budapest, 2008. január 16.

További információ:

Mihálovits András

Gazdasági Versenyhivatal

cím: 1054 Budapest, V. ker. Alkotmány u.5.

levél: 1245 Budapest, 5. Pf. 1036

tel: +36-30 618-6618

email: Mihalovits.Andras@gvh.hu

<http://www.gvh.hu>